

Περιεχόμενα

Πρόλογος των Συγγραφέων.....	1
Εισαγωγή.....	3
Ψυχοσωματική θεώρηση του καρκίνου	7
<i>Υπόθεση «προσωπικότητας»</i>	10
<i>Υπόθεση «απώλεια/κατάθλιψη»</i>	13
<i>Ψυχονευροανοσολογία</i>	15
Σωματοψυχική θεώρηση του καρκίνου	21
<i>Παράγοντες που επηρεάζουν την ψυχοκοινωνική προσαρμογή του ατόμου με καρκίνο</i>	21
<i>Παράγοντες που ορίζουν το εσωτερικό πλαίσιο του ασθενούς</i>	21
<i>Προσωπικότητα και αμυντικοί μηχανισμοί</i>	21
<i>Αναπτυξιακό στάδιο</i>	29
<i>Παράγοντες που ορίζουν το εξωτερικό πλαίσιο του ασθενούς</i>	40
<i>Κοινωνικό πλαίσιο</i>	40
<i>Υποστήριξη από την οικογένεια και το ευρύτερο κοινωνικό δίκτυο</i>	47
<i>Εντόπιση καρκίνου</i>	50
<i>Καρκίνος των όρχεων</i>	51
<i>Καρκίνος του μαστού</i>	51
<i>Αιματολογικά νεοπλάσματα</i>	52
<i>Γυναικολογικός καρκίνος</i>	54
<i>Καρκίνος του λάρυγγα</i>	55
<i>Καρκίνος του πεπτικού συστήματος</i>	57
<i>Καρκίνος του πνεύμονα</i>	59
<i>Αντίκτυπος θεραπείας</i>	63
<i>Χειρουργική</i>	63
<i>Χημειοθεραπεία</i>	65
<i>Ακτινοθεραπεία</i>	67
<i>Ψυχολογικές αντιδράσεις ασθενούς</i>	72
<i>Στάδια προσαρμογής</i>	72
<i>Ψυχιατρικές διαταραχές</i>	77
<i>Κατάθλιψη</i>	78
<i>Οξύ οργανικό παραλήρημα</i>	81

Προϋπάρχουσες ψυχικές διαταραχές.....	82
Θεραπευτικές παρεμβάσεις	87
<i>Βιολογικές</i>	88
<i>Ψυχολογικές παρεμβάσεις</i>	91
<i>Ψυχοκοινωνική αποκατάσταση</i>	97
<i>Ποιότητα ζωής</i>	100
Η θεραπευτική σχέση ασθενούς-γιατρού σωματικής ειδικότητας στα πλαίσια της αναγκαίας ψυχολογικής υποστήριξης	105
Ευρετήριο	117

Πρόλογος των Συγγραφέων

Κάθε ειδικός που παρέχει φροντίδες σε ασθενείς με καρκίνο δεν παύει να εντυπωσιάζεται από την ποικιλία των συναισθηματικών αντιδράσεών τους στα πλαίσια της ψυχοκοινωνικής προσαρμογής. Από την παραίτηση μέχρι την αλλαγή της ποιότητας ζωής τους προς το καλύτερο. Από την παρατεινόμενη οδύνη ή οργή μέχρι την αλλαγή των προτεραιοτήτων της ζωής προς το θετικότερο. Αξιοσημείωτη είναι και η επίδραση που μπορεί να έχει η παραίτηση ή η μαχητική στάση του ασθενούς στην πορεία της νεοπλασίας.

Εδώ και αρκετά χρόνια, γνωρίζουμε από την κλινική πείρα και την έρευνα ότι ένα ευρύ φάσμα παραγόντων επηρεάζει την ψυχοκοινωνική προσαρμογή του ασθενούς: η προσωπικότητα, η μυθολογία που περιβάλλει τον καρκίνο, η εντόπιση, το αναπτυξιακό στάδιο στο οποίο επισυμβαίνει η νόσηση, οι θεραπείες, το δίκτυο κοινωνικής υποστήριξης και άλλοι. Γνωρίζουμε επίσης ότι τα συναισθήματα μπορεί να επηρεάσουν το ανοσοποιητικό σύστημα ενός ατόμου και γενικά την ευπάθειά του σε διάφορα νοσήματα συμπεριλαμβανομένου και του καρκίνου. Ενίοτε μάλιστα οι ειδικοί που παρέχουν φροντίδες νιώθουν ότι η νόσηση από καρκίνο ήταν η μόνη δυνατή διέξοδος που είχε ο ασθενής με τη συγκεκριμένη προσωπικότητα ως αντίδραση σε έντονα ψυχοπιεστικά γεγονότα. Η *ψυχοογκολογία* παρουσιάζει τα τελευταία είκοσι περίπου χρόνια μία χωρίς προηγούμενο εξέλιξη είτε στον τομέα της κατανόησης των συναισθηματικών αντιδράσεων του ασθενούς είτε στην εκτίμηση των ψυχολογικών παραγόντων ή των παραγόντων συμπεριφοράς που θα μπορούσαν να συμβάλλουν στην αιτιοπαθογένεση και εξέλιξη μιας νεοπλασίας.

Ποιοι ακριβώς όμως παράγοντες ή ποιος ακριβώς συνδυασμός τους έχουν τη μεγαλύτερη ή αποκλειστική επίδραση στην προσαρμογή; Και είναι αυτοί καθαυτοί οι παράγοντες που επηρεάζουν την προσαρμογή του ασθενούς; Και στην τελευταία περίπτωση, ποια όργανα μέτρησης είναι ικανά να εκτιμήσουν αυτές τις λεπτές αποχρώσεις; Σε ποιο βαθμό απαντήθηκε το ερώτημα εάν τα συναισθήματα μπορεί να προκαλέσουν ή να

συμβάλλουν στην έναρξη ή την πορεία μιας νεοπλασίας; Και αν ναι θα μπορούσαν οι ειδικοί, με ψυχολογικές παρεμβάσεις, να αναστρέψουν αυτή την παθολογική εκτροπή σε οργανικό επίπεδο;

Η παράθεση κλινικής εμπειρίας και ερευνητικής εργασίας στο παρόν σύγγραμμα έρχεται να συμβάλλει στις ερευνητικές και συγγραφικές προσπάθειες και άλλων ειδικών ψυχικής υγείας ή ογκολόγων με βασική προσδοκία την κινητοποίηση του ενδιαφέροντος του αναγνώστη για την *ψυχοογκολογία*.

Τέλος, από τη θέση αυτή θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε την αρχαιολόγο κυρία Νανά Ιακωβίδου για τη βοήθεια που πρόσφερε στα θέματα κοινωνικής ανθρωπολογίας και τον κύριο Όμηρο Αβραμίδα για τη γλωσσική επιμέλεια του κειμένου.

Βασίλειος Ιακωβίδης & Απόστολος Ιακωβίδης
Θεσσαλονίκη, Φεβρουάριος 2007